

Tartu Ülikool

Loodus- ja täppisteaduste valdkond

Matemaatika ja statistika instituut

Vaimse tervise uuring töökohal 2014.a

Projekt aines „Rakendustarkvara: R“

Aljona Golubeva

Sandra Terep

Juhendaja: Kaur Lumiste

Tartu 2019

Sisukord

Uuritud objektid	3
Materjali kirjeldav analüüs	3
Kokkuvõte	12
Viited	13

Uuritud objektid

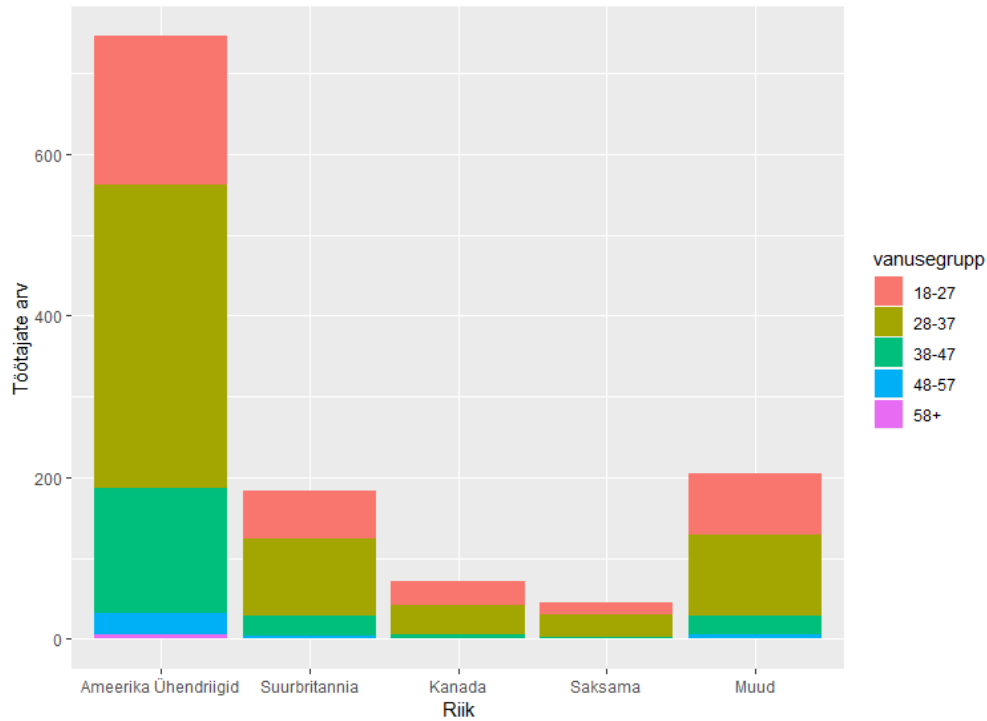
Uuritavateks objektideks on töötajate/tööandjate (töötajate arvates) suhtumine vaimse ehk psühhilise tervisesse ja vaimse ehk psühhilise tervise häirete ravimisesse. Selleks küsitleti töötajaid erinevatest riikidest (peamiselt Ameerika Ühendriigid ja Suurbritannia). Uuringus võtsid osa 1259 inimest. Analüüsi viis läbi Open Sourcing Mental Illness (OSMI).

Kokku vaadeldi 26 tunnust (27. tunnuseks olid kommentaarid): timestamp - aeg, millal küsitleti; Age - vanus (aastad); Gender - sugu (mees - „0“, naine - „1“); Country - riik; state – osariik, vaid Ameerika Ühendriikide elanikele (lühendiga); self_employed – kas on füüsilisest isikust ettevõtja; family_history - vaimsete haiguste olemasolu peres; treatment – kas on otsitud ravimid vaimsete haiguste vastu; work_interfere – kas vaimse haiguse olemasolu segab töötamist (sageli, harva, mõnikord, mitte kunagi); no_employees – töötajate arv töökohal (1-5, 6-25, 26-100, 100-500, 500- 1000); remote_work – vähemalt 50% tööajast töötab väljaspool ametikohta; tech_company – tööandja on peamiselt tehnoloogiline ettevõtte; benefits – tööandja annab vaimse tervise toetuse (ei, jah, ei tea); care_option – on teadmised, mida tööandja pakub vaimse tervise tervishoiuks (ei, jah, pole kindel); wellness_program – kas tööandja oli arutlenud vaimse tervise tervishoiu programmi osaks (ei, jah, ei tea); seek_help – tööandja pakkub ressursse vaimse tervise probleemidest teada saamiseks ja kust saab leida abi (ei, jah, ei tea); anonymity – kas on garanteeritud anonüümsus, kui töötaja otsustab parandada oma vaimse tervise (ei, jah, ei tea); leave – kui lihtne on töötajal võtta haigusleht oma vaimse tervisest tulenevalt (väga lihtne, lihtne, raske, väga raske, ei tea); mental_health_consequence – töötaja arvates, kas vaimse tervise probleemi üle arutlemine oma tööandjaga võib tekitada negatiivseid tagajärgi (ei, jah, võib olla); phys_health_consequence - töötaja arvates, kas füüsilise tervise probleemi üle arutlemine oma tööandjaga võib tekitada negatiivseid tagajärgi (ei, jah, võib olla); coworkers – kas töötaja saaks arutleda oma vaimse tervise probleemi üle oma kolleegiga (ei, jah, mõnedega); supervisor - kas töötaja saaks arutleda oma vaimse tervise probleemi üle oma otsese ülemusega (ei, jah, mõnedega); mental_health_interview – kas töötaja suudaks rääkida vaimse tervise probleemist potentsiaalsele tööandjale (ei, jah, võib olla); phys_health_interview- kas töötaja suudaks rääkida füüsilise tervise probleemist potentsiaalsele tööandjale (ei, jah, võib olla); mental_vs_psychical – töötaja arvates, kas tööandja jaoks vaimne tervis on sama oluline, kui füüsiline tervis (ei, jah, ei tea); obs_consequence – kas töötaja on näinud negatiivseid tagajärke oma kolleegide jaoks, kel on vaimse tervise probleemid; comments – kommentaarid.

Materjali kirjeldav analüüs

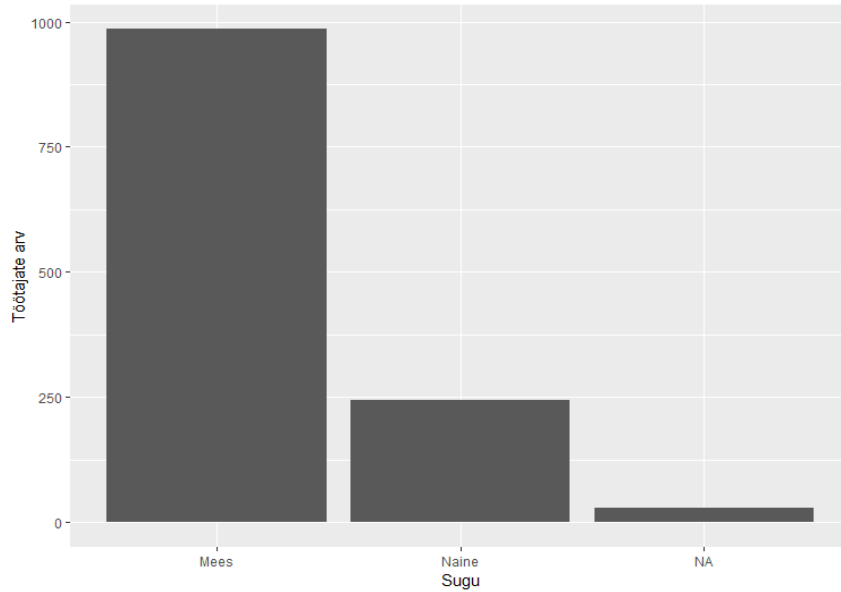
Kahjuks on andmestikus mõned väärtused puudulikud, olid ka ebakorrektsed väärtused. Seega mõnikord analüüsi sisse tulevad ka puuduvad väärtused ehk „NA“. Lihtsustamise mõttes toome sisse veel paar lühendid: vaimne tervis – „V.T.“, füüsiline tervis – „F.T.“. Töö käigus vastame küsimustele, kas tööandja osutab abi vaimsete haiguste diagnostikas või ravimisel ning kas inimesed, kellel on pärilik eelsoodumus vaimsetele haigustele, kardavad rääkida oma tervislikkust seisundist teistele inimestele.

Esialgugi teeme üldise ülevaate, kui vana, mis soost ja kust olid küsitletud inimesed.

Joonis 1. Töötajate vanusegrupp ja päritolumaa

Tulpiagrammist näeme, et enamik küsitletutest on Ameerika Ühendriikide elanikud (751 in.), 185 töötajat on Suurbritannia elanikud, 72 vastajat on Kanadast, 45 on Saksamaalt. Ülejäänud 206 inimest on teistest riikidest. Igas riigis üle kolmandiku küsitletutest on vanuses 28-37 (635 in. kokku). Inimeste osakaal, kes on vanuses 18-27, on ka päris suur (363 in. kokku). Töötajad vanuses 38-47 moodustavad alla 20% kõikidest vastanutest (211 in.). Samuti vanuses 58+ on vaid 7 inimest. (Tabel 1.)

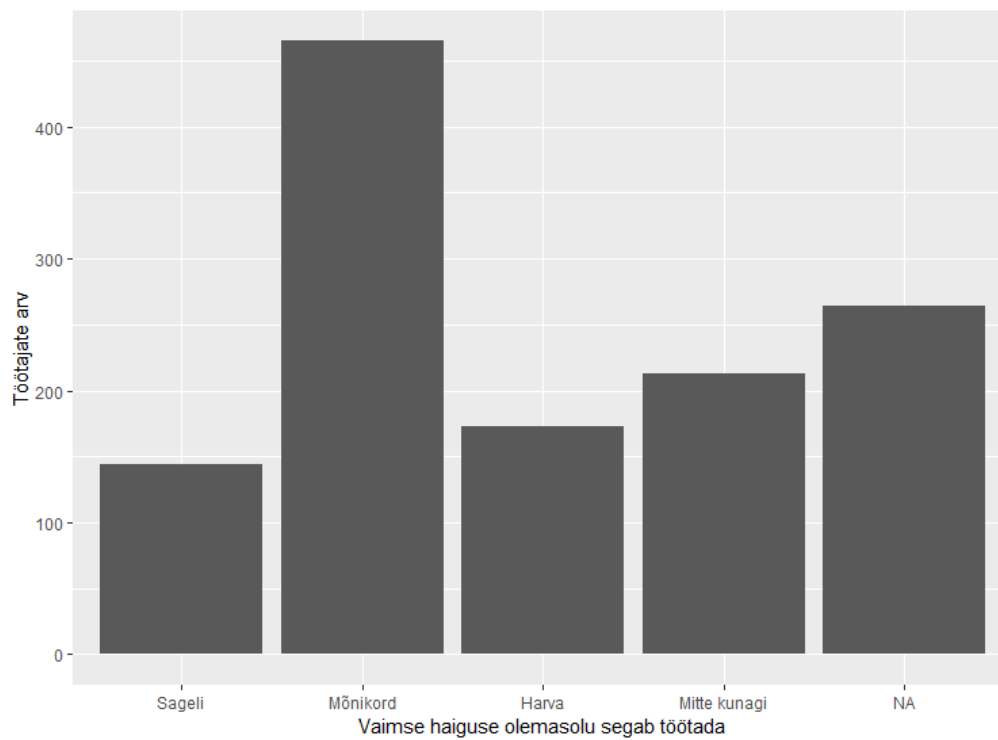

Joonis 2. Töötajate soo tulpdiaagramm

Enamik küsitatud inimestest on mehed (985 in.), naised on umbes 4-korda vähem (244 in.). Lisaks saime NA väärtused, neid, õnneks, on suhteliselt vähe (30 in.). (Tabel 2.)

Kuna analüüsimiseks on andmestik, mis on seotud küsitatud inimeste ehk töötajate vaimse tervisega, siis hakkame süvenema sellesse teemasse.

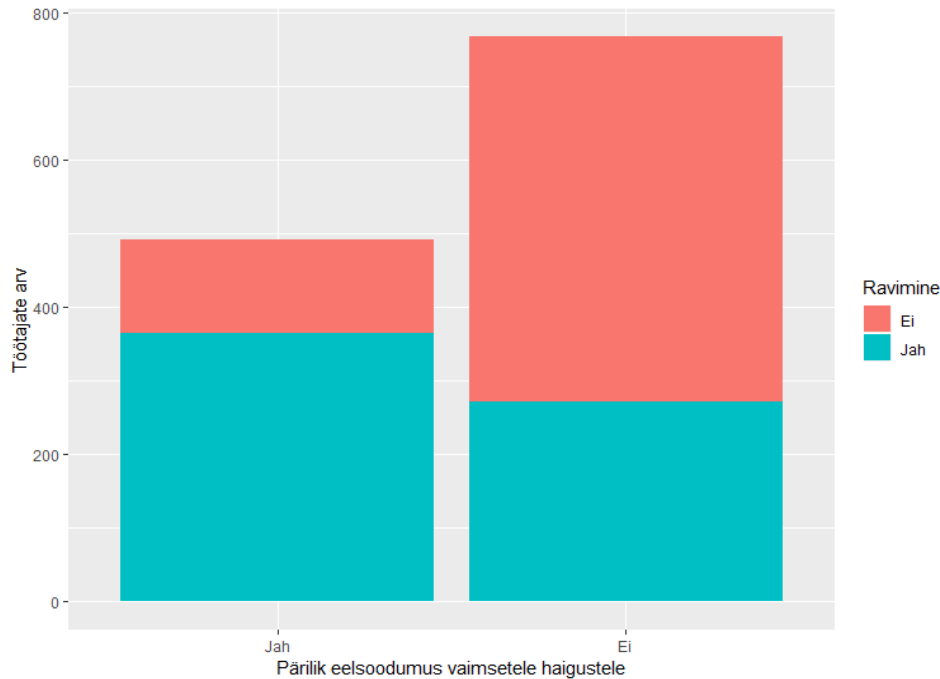
Tuleb ka vaadata, kui tihti vaimselt haigetele inimestele nende probleem segab töötada.

Joonis 3. Vaimne tervis segab töötamist

Suhteliselt paljud vastasid, et vaimne tervis segab mõnikord töötada (465 in.). Järgmisena on haiguse üldse mitte segamine (213 in.). „Harva“ 173 inimesele. Ning lõpuks tihti kannatavad 144 inimest. Vastuseks saadi ka 264 NA väärtusi. (Tabel 3.)

Kuna on olemas tõenäosus, et inimesel võib tekkida vaimne haigus, sest tal on selleks pärilik eelsoodumus, tasub alustada sellest, kas meie andmestikus on üldse olemas need, kellel see on ja kes on juba otsinud ravi vaimse haiguse vastu.

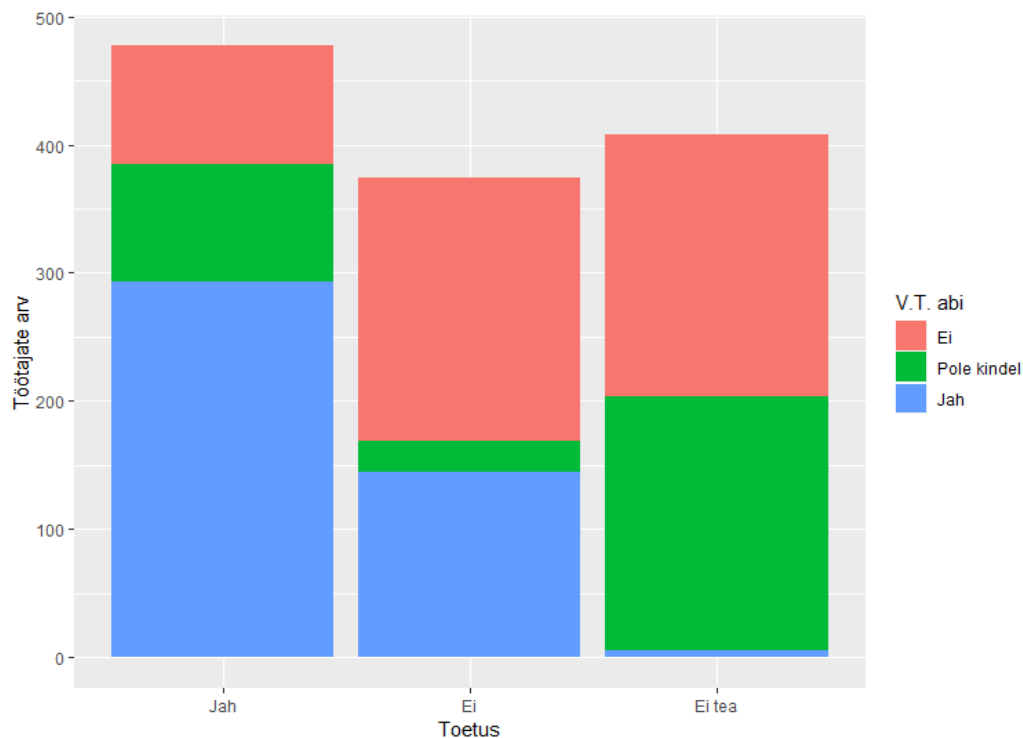

Joonis 4. Päriliku eelsoodumuse ja ravi otsimise seos

Jooniselt näeme, et on rohkem neid töötajaid, kellel ei ole päriliku eelsoodumust (767 in; teisi on 492 in.). Samas aga vaimse haiguse vastu ravimi otsinute ülekaal on peaaegu võrdne: 622 ei otsinud ravimit, 637 otsisid.

Peaaegu kõik inimesed, kellel on vaimsete haiguste pärilik eelsoodumus, proovisid leida ravimit oma vaimse haiguse vastu (365 in.), ei proovinud vaid 127 inimest.

Enamik nendest, kellel ei olnud päriliku eelsoodumust, ei otsinud ravimit vaimse haiguse vastu (495 in.), ülejäänud inimesed (272 in.) ikkagi proovisid. (Tabel 4.)

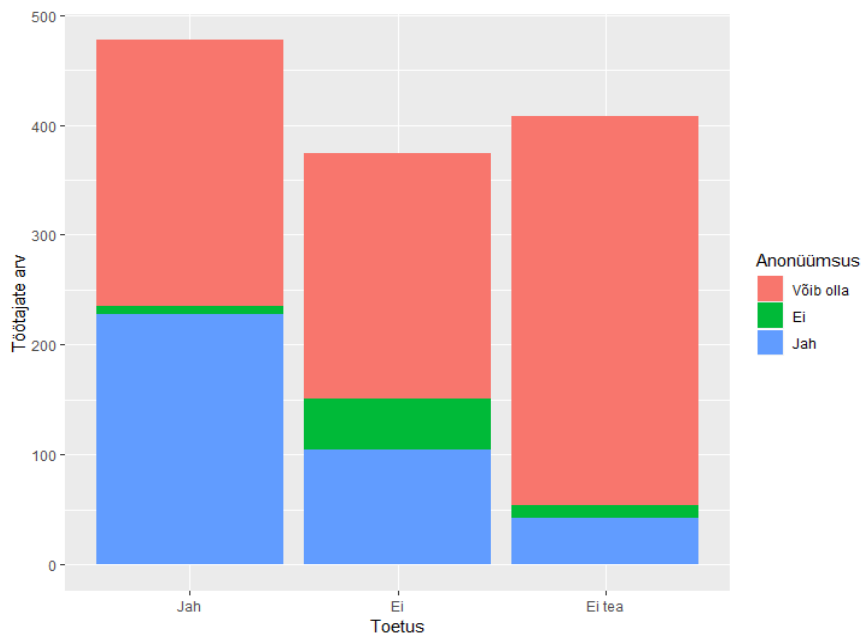

Joonis 5. Toetus tööandjalt ja sellest töötaja teadmine

Enamik tööandjatest ikkagi pakub toetust (477), mitte pakkuvaid on siiski ka üsna suur arv (374). Näeme ka seda, et väga palju töötajaid ei tea, kas nende töökohal on üldse abi osutamise võimalus (408).

Kõige rohkem on neid töötajaid, kelle tööandja pakub toetust ja nad teavad sellest (293 in.). Üsna paljud pole kindlad (198 in.), tihti ka esineb vastus „ei“ ja „ei“ (205 in.). Vaatamata sellele, et tööandja pakub toetust, 92 inimest vastasid, et nad pole kindlad, milline see abi võiks olla, ja veel 92 üldse ei tea abivõimalustest. (Tabel 5.)

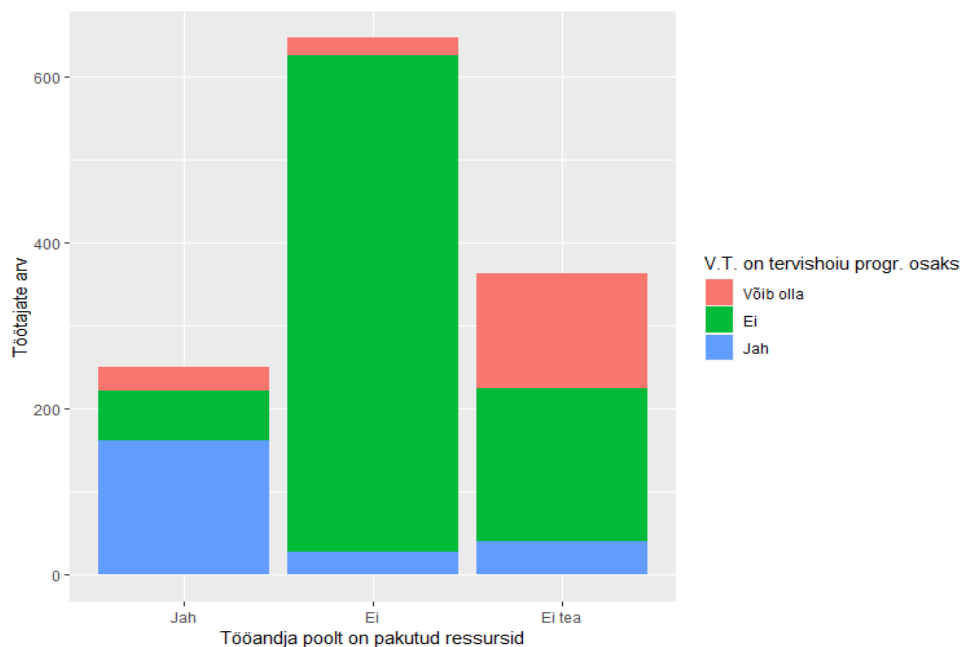
On vaja vaadata, kas tööandja üldse annab toetust oma töötajate vaimse tervise parandamiseks ning kas anonüümsus on garanteeritud.

Joonis 6. Toetus tööandjalt ja anonüümsus

Küsitletud ei tea, kas anonüümsus on garanteeritud või mitte, kui nad otsustavad toetust kasutada (819). Umbes kolmandik vastajatest ütles, et saab anonüümselt abi kasutada/paluda (375). On ka, kahjuks, neid tööandjaid, kes ei garanteeri anonüümsust (65).

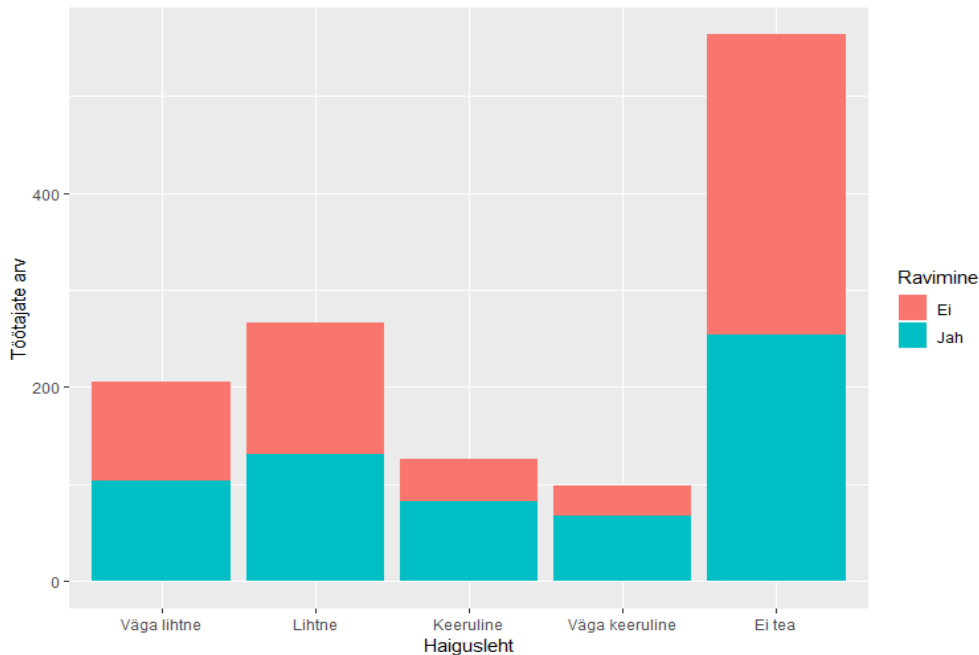
Rohkem on neid töötajad, kes üldse ei tea mõlematest asjadest (354 in.). Järgmisena tulevad need, kelle töökohal on olemas toetus, kuid anonüümsuse kohta nad ei tea. Neid, kellel on mõlemaks vastuseks „Jah“ on kokku 228. Üsna hea on ka see, et töötajaid, kellel on olemas toetus tööandjalt, kuid see pole anonüümne, on kokku vaid 7. (Tabel 6.)

Joonis 7. Tööandja poolt on pakutud ressursid ravimisest ja vaimne tervis on tervishoiu programmi osaks

Joonisel 7 on nähtav, et enamus tööandjatest ei paku ressurse vaimse tervise probleemidest teada saamiseks (646 vastust) ning samas vaimse tervise ravimine ei kulu tervishoiu programmi (842 vastust; mõlemad tunnused koos: 597 vastust). Nende hulgas, kes ei paku ressurse, aga kellel vaimne tervis on tervishoiu programmi osaks, on 28 vastust. Mõlemale küsimusele positiivselt vastasid 161 inimest. Üsna paljud ei teadnud üldse midagi (138 vastust). Olid ka need, kes ei osanud öelda, kas tööandja poolt on ressurse, aga täpselt teadsid, et vaimse tervise ravimine pole tervishoiu programmi osaks (185 vastust). (Tabel 7.)

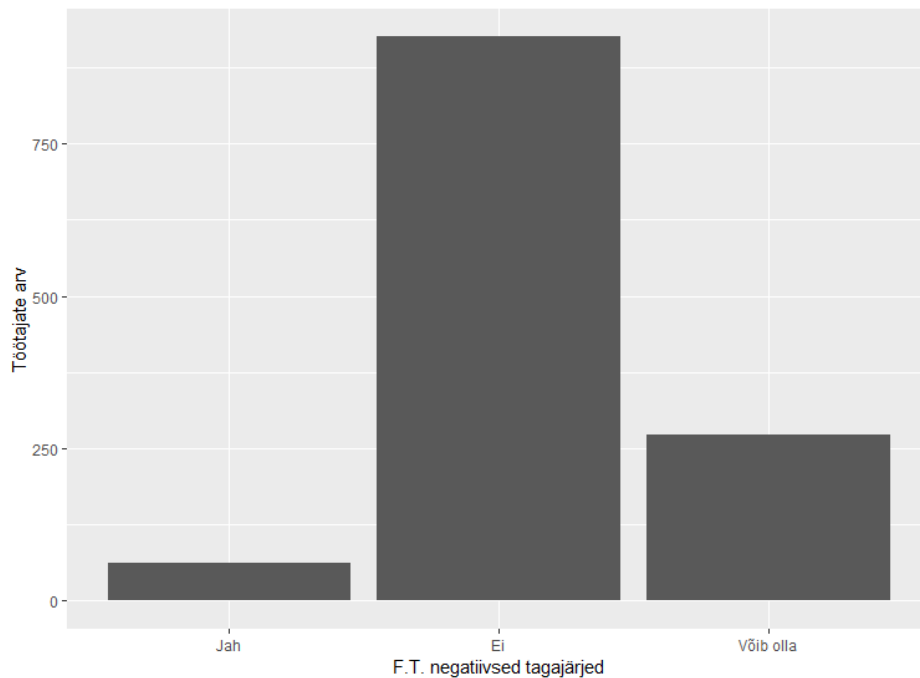
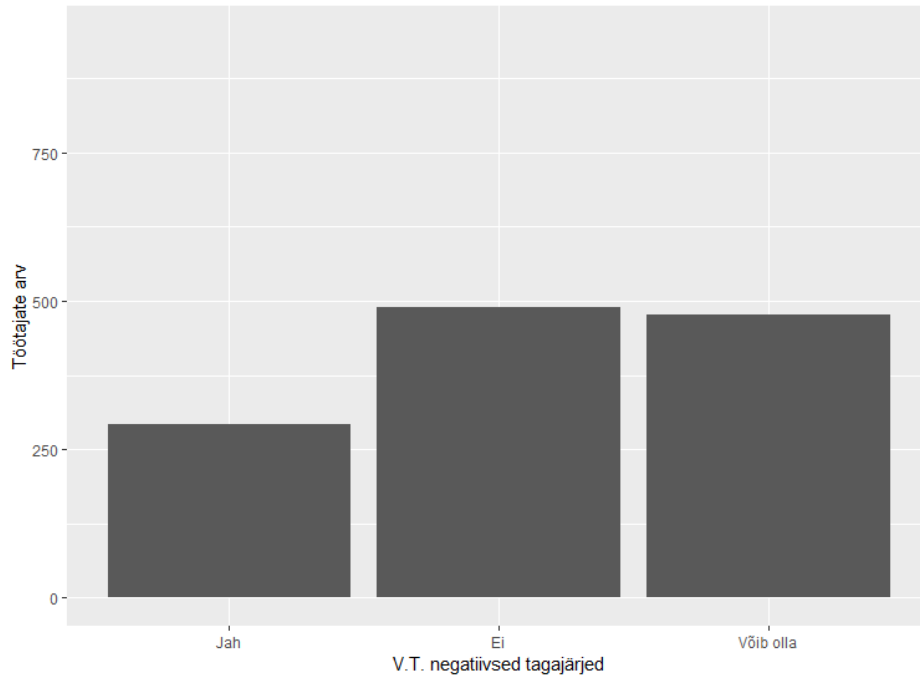
Sealt tuleb küsimus, kui lihtne oleks töötajal võtta haiguslehe vaimse tervise probleemiga seoses, kui ta on/ei olnud ravinud selle eest.

Joonis 8. Haiguslehe võtmine ja ravimine vaimse tervisega seoses

Lihtsasti nähtav, et paljud töötajad ei teadnud, kui lihtne nende jaoks oleks haiguslehe võtmine vaimse tervise tõttu (563 in.). Inimeste ülekaal, kes proovisid leida ravi ja kes ei, on peaaegu võrdne (vastavalt 622 ja 637). Paljud, kes ei tea, kas haiguslehe võtmine oleks lihtne või ei, on juba otsinud ravimise võimalust (254 in.). 266 töötajate jaoks haiguslehe võtmine oleks lihtne, neist 131 inimest juba proovisid ravi leida. Haiguslehe võtmine oleks 126 inimestele keeruline (44 neist ei otsinud ravi); 98 töötajat arvavad et, see oleks väga keeruline (67 neist proovisid leida ravi). (Tabel 8.)

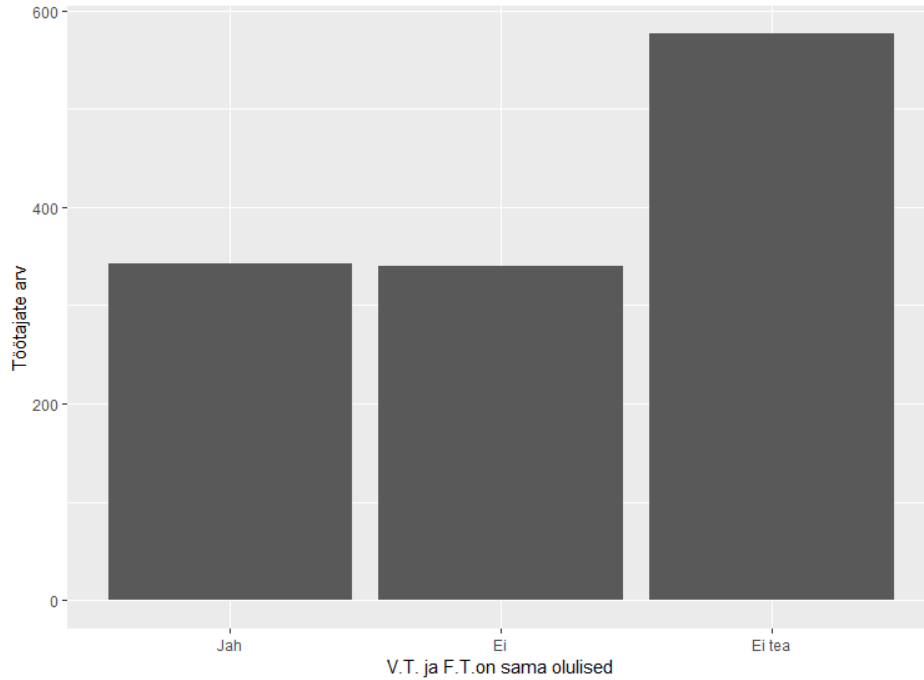
Meid huvitab küsimus, kas töötaja kardab, et tulevad negatiivsed tagajärjed, kui ta räägib oma vaimse/füüsilise tervisega probleemidest tööandjale.

Joonis 9. Vaimsest ja füüsilisest tervisest tööandjale jutustamise negatiivsed tagajärjed

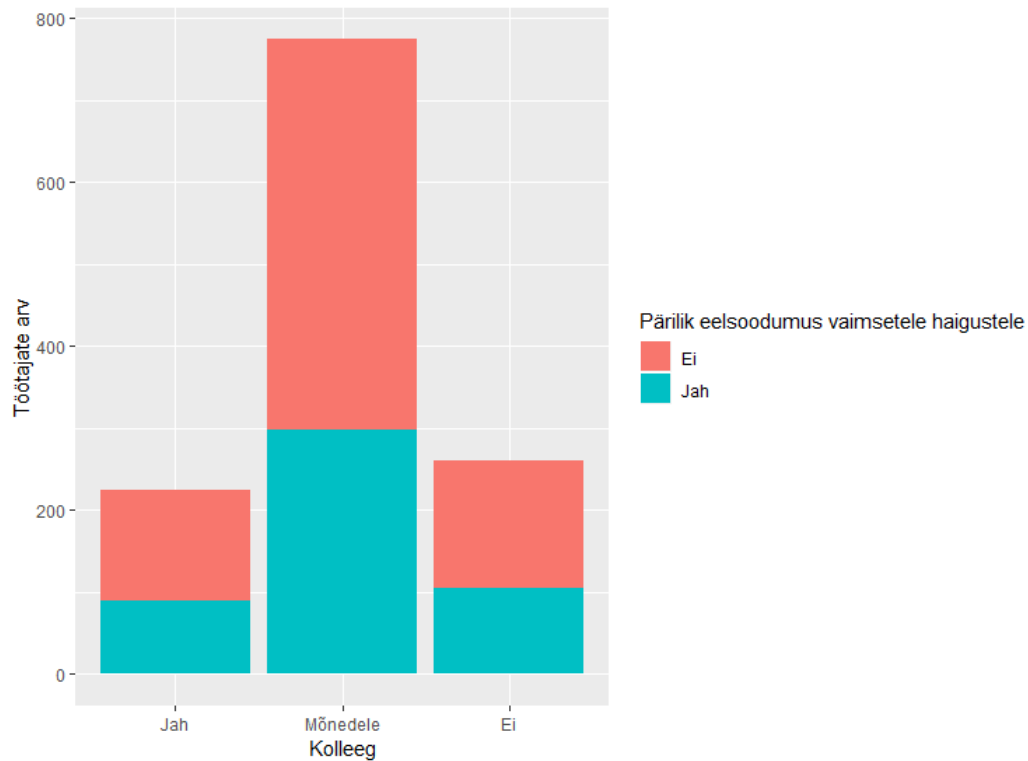
Saime üsna selged andmed. Töötajad peaaegu ei karda rääkida füüsilise tervise probleemist tööandjale (925 in.). Mõned küsitletutest valisid vastuse „võib olla“ (273 in.). 61 inimest vastas, et peale füüsilise tervise probleemidest rääkimist tööandjale on negatiivsed tagajärjed. Vaimse tervise puhul 490 vastasid, et negatiivseid tagajärgi ei tule, 292 töötajat vastasid teistpidi. Üsna populaarseks vastuseks vaimse tervise kohta oli ka „võib olla“ (477 in.). (Tabel 9.)

Töötaja arvates, kas tööandja jaoks vaimne tervis on sama oluline, kui füüsiline tervis.

Joonis 10. Töötaja arvates, kas tööandja jaoks vaimne ja füüsiline tervis on sama olulised

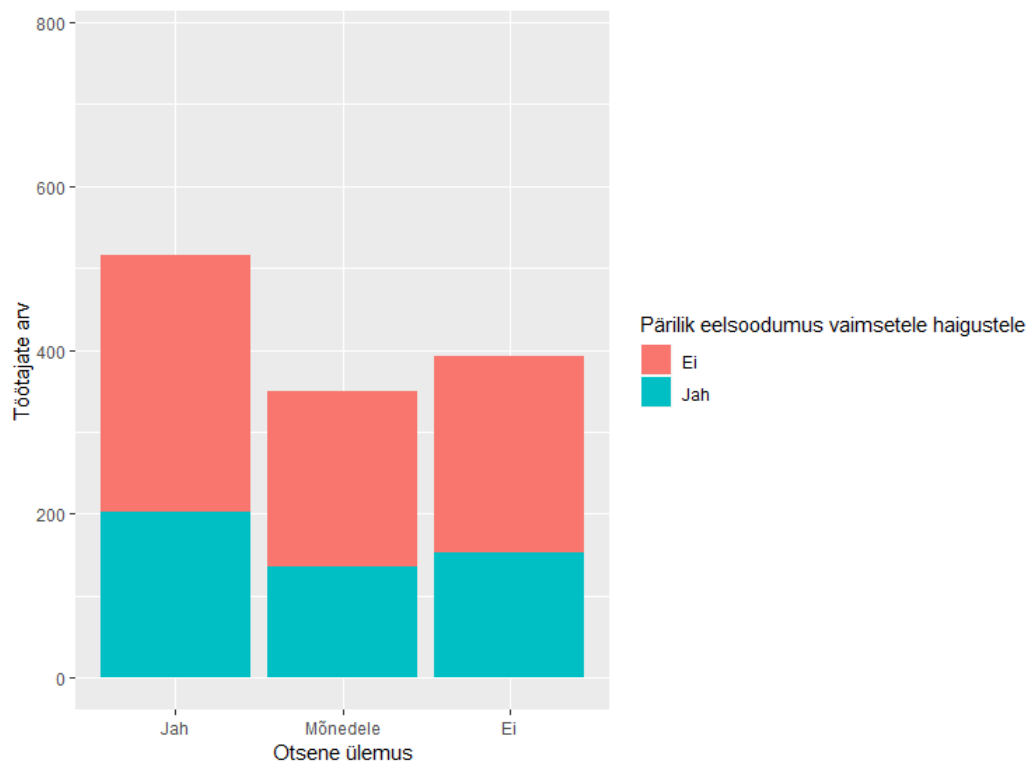
Jooniselt näeme, et enamus töötajatest ei tea, kas nende tööandjale vaimne ja füüsiline tarvis on sama oluline (576 in.). 343 inimest vastasid „Jah“, ülejäänud 340 eitavalt. (Tabel 10.)

Joonis 11. Inimesed, kellel on pärilik eelsoodumus räägiksid kolleegile oma haigusest

Enamik töötajatest (774 in. ehk 61%) vastasid, et nad saaksid arutleda oma vaimse tervise probleemi üle ainult mõnede kolleegidega. Umbes viiendik küsitletutest (260 in.) ei oleks nõus rääkima oma vaimse tervise probleemist kolleegidega. Ja ülejäänud 225 inimest vastasid, et nad saaksid arutleda oma vaimse tervise probleemi üle oma kolleegidega. (Tabel 11.)

Kui me vaatame päriliku eelsoodumusega vaimsetele haigustele inimeste osakaalu igas graafiku tulbis, siis osutub, et see on peaaegu võrdne (umbes 40%). (Joonis 11.1)

Joonis 12. Inimesed, kellel on pärilik eelsoodumus räägiks otse ülemusele oma haigusest

393 vastanutest ei soovi arutleda oma vaimse tervise häirete üle otsese ülemusega. 350 inimest vastasid, et nad saaksid rääkida sellest ainult mõnede juhataste liikmetega. Umbes 41% töötajatest arvavad, et nad saaksid rääkida oma vaimse tervise probleemist otsese ülemusega (516 in.). (Tabel 12.)

Graafikult samuti näeme, et päriliku eelsoodumusega vaimsetele haigustele inimeste osakaal igas graafiku tulbis on peaaegu võrdne (umbes 39%). (Joonis 12.1)

Kokkuvõte

Antud uuringust saime tulemusena, et enamus küsitletutest on Ameerika Ühendriikidest ehk siis 751 töötaja. Peamiseks vanusegruppiks on 28-37, kus on 635 inimest. Seoses vaimse tervise probleemiga toetust pakuvad vaid 477 töötajate tööandjad (umbes 38% kõikidest). Sellest 293 töötajatel on teadmised, mida tööandja pakub vaimse tervise tervishoiuks (umbes 23% kõikidest). Pakkuvate toetuse

anonüümsuse kohta paljud ei osanud vastata (umbes 65% kõikidest), 375 olid kindlad, et see on ikkagi anonüümne (umbes 30%). Kahjuks 842 töötajat (umbes 67% kõikidest) vastasid, et nende töökohal vaimse tervise ravimine ei kuulu tervishoiu programmi. 646 tööandjatest (umbes 51%) ei paku ressursse, kust saab teada vaimse tervise probleemidest, pakub vaid 250 (umbes 20%). Lisaks 343 töötajat (umbes 27%) arvavad, et tööandja jaoks vaimne tervis on sama oluline kui füüsiline, 340 (umbes 27%) vastasid eitavalt sellele küsimusele.

Umbes 21% küsitletutest (260 in.) ei soovi üldse rääkida oma vaimse tervise probleemidest kolleegidega ja 32% otsese ülemusega(393 in.). Umbes kolmandik inimesi, kellel on pärilik eelsoodumus vaimsetele haigustele, ei ole valmis sellest kellelgile rääkida.

Viited

Kasutatud andmestik: <https://www.kaggle.com/osmi/mental-health-in-tech-survey> (Viimati vaadatud 23.10.2019)

Tabel 1. Töötajate vanus ja päritolumaa

Vanusegrupp	18-27	28-37	38-47	48-57	58+	NA	Kokku
Töötajate arv	363	635	211	35	7	8	1259

Riik	Ameerika Ühendriigid	Suurbritannia	Kanada	Saksamaa	Muud	Kokku
Töötajate arv	751	185	72	45	206	1259

Tabel 2. Töötajate soo

Sugu	Mees	Naine	NA	Kokku
Töötajate arv	985	244	30	1259

Tabel 3. Vaimne tervis segab töötamist

Vaimse haiguse olemasolu segab töötada	Sageli	Mõnikord	Harva	Mitte kunagi	NA	Kokku
Töötajate arv	144	465	173	213	264	1259

Tabel 4. Päriliku eelsoodumuse ja ravi otsimise seos

Pärilik eelsoodumus\ Ravimine	Ei	Jah	Kokku
Ei	495	272	767
Jah	127	365	492
Kokku	622	637	1259

Tabel 5. Toetus tööandjalt ja sellest töötaja teadmine

Toetus \ V.T. abi	Ei	Pole kindel	Jah	Kokku
Ei tea	204	198	6	408
Ei	205	24	145	374
Jah	92	92	293	477
Kokku	501	314	444	1259

Tabel 6. Toetus tööandjalt ja anonüümsus

Toetus \ Anonüümsus	Ei tea	Ei	Jah	Kokku
Ei tea	354	12	42	408
Ei	223	46	105	374
Jah	242	7	228	477
Kokku	819	65	375	1259

Tabel 7. Tööandja poolt on pakutud ressursid ravimisest ja vaimne tervis on tervishoiu programmi osaks

Tööandja poolt on pakutud ressursid \ V.T. on tervishoiu programmi osaks	Ei tea	Ei	Jah	Kokku
Ei tea	138	185	40	363
Ei	21	597	28	646
Jah	29	60	161	250
Kokku	188	842	229	1259

Tabel 8. Haiguslehe võtmine ja ravimine vaimse tervisega seoses

Haigusleht \ Ravimine	Ei	Jah	Kokku
Ei tea	309	254	563
Keeruline	44	82	126
Lihtne	135	131	266
Väga keeruline	31	67	98
Väga lihtne	103	103	206
Kokku	622	637	1259

Tabel 9. Vaimsest ja füüsilisest tervisest tööandjale jutustamise negatiivsed tagajärjed

V.T. negatiivsed tagajärjed	Võib olla	Ei	Jah	Kokku
Töötajate arv	477	490	292	1259

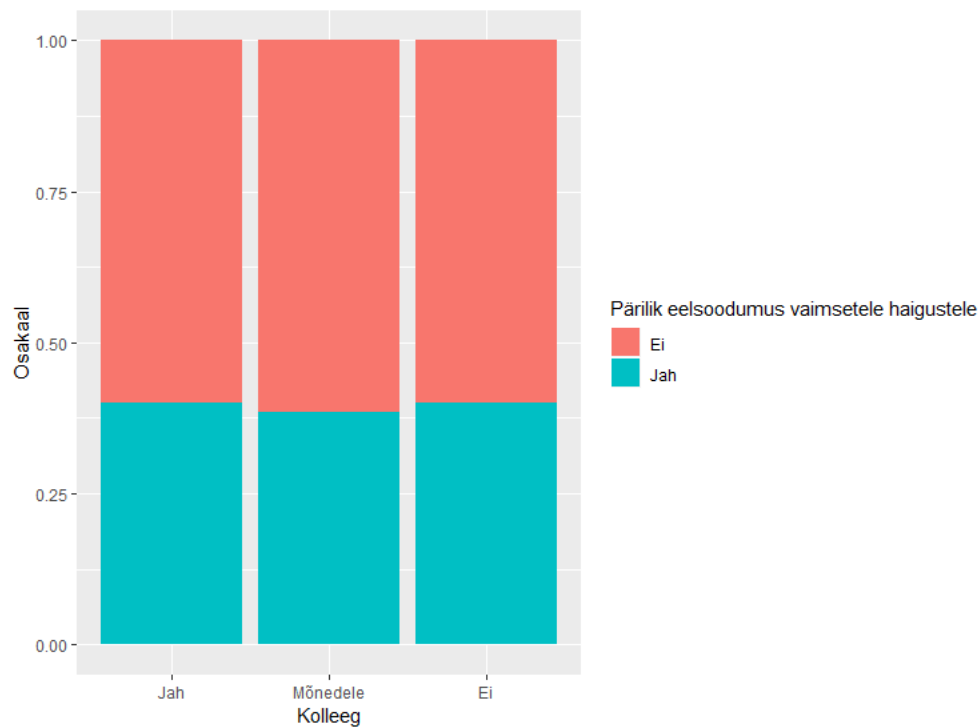
F.T. negatiivsed tagajärjed	Võib olla	Ei	Jah	Kokku
Töötajate arv	273	925	61	1259

Tabel 10. Töötaja arvates, kas tööandja jaoks vaimne ja füüsiline tervis on sama olulised

V.T. ja F.T. on sama olulised	Ei tea	Ei	Jah	Kokku
Töötajate arv	576	340	343	1259

Tabel 11. Inimesed, kellel on pärilik eelsoodumus räägiks kolleegile oma haigusest

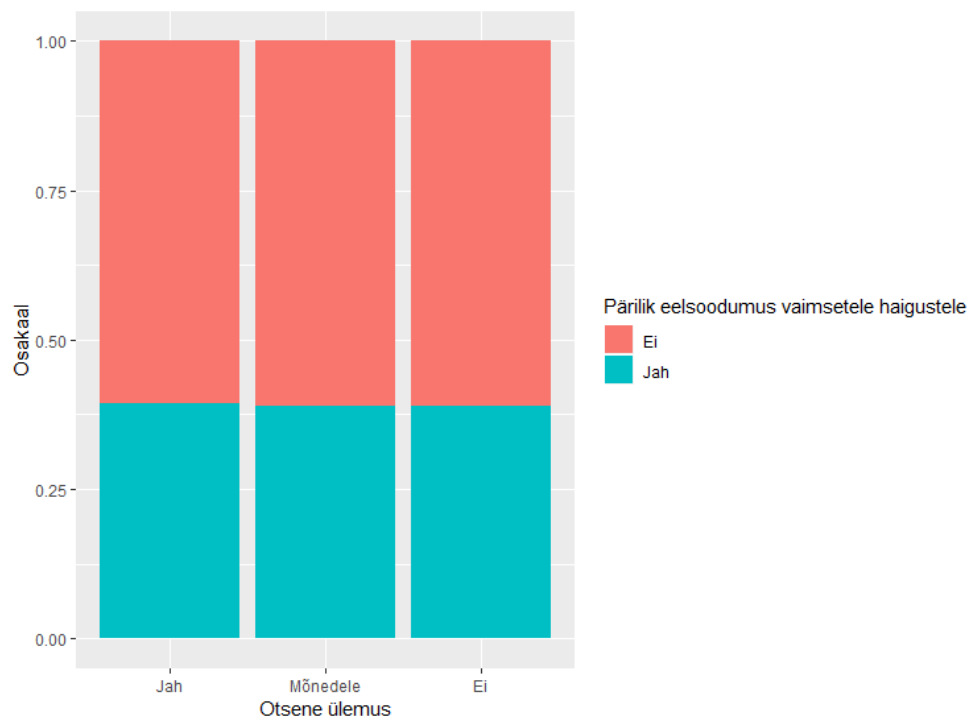
Kolleeg \ Pärilik eelsoodumus	Ei	Jah	Kokku
Ei	156	104	260
Mõnele	476	298	774
Jah	135	90	225
Kokku	767	492	1259

Joonis 11.1. Osakaal, kolleeg

Tabel 12. Inimesed, kellel on pärilik eelsoodumus räägiksid otsese ülemusele oma haigusest

Otsene ülemus \ Pärilik eelsoodumus	Ei	Jah	Kokku
Ei	240	153	393
Mõnele	214	136	350
Jah	313	203	516
Kokku	767	492	1259

Joonis 12.1. Osakaal, otsene ülemus